

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

DRUGI ODJEL

PREDMET JOVIĆ protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 45593/13)

PRESUDA

STRASBOURG

13. listopada 2015.

Ova će presuda postati konačna pod okolnostima utvrđenima u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Jović protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući u Vijeću u sastavu:

Işıl Karakaş, *Predsjednica*,
Paul Lemmens,
Helen Keller,
Ksenija Turković,
Egidijus Kūris,
Robert Spano,
Jon Fridrik Kjølbro, *suci*,

i Stanley Naismith, *Tajnik odjela*,

Nakon vijećanja zatvorenog za javnost 22. rujna 2015.,
donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 45593/13) protiv Republike Hrvatske što ga je 8. srpnja 2013. godine državljanin Srbije g. Čedo Jović („podnositelj”) podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”).

2. Podnositelja je zastupao g. T. Filaković, odvjetnik iz Osijeka. Hrvatsku Vladu („Vlada”) zastupala je njezina zastupnica gđa Š. Stažnik.

3. Podnositelj zahtjeva naveo je kako nije mogao ostvariti

učinkovito sudske preispitivanje njegovog pritvora od strane Ustavnog suda, protivno članku 5. stavku 4. Konvencije.

4. Zahtjev je prvotno dodijeljen Prvom odjelu Suda (pravilo 52. stavak 1. Poslovnika Suda). Dana 8. studenoga 2013. godine o zahtjevu je obaviještena Vlada. Dana 1. rujna 2015. godine Sud je promijenio sastav svojih Odjela (pravilo 25. stavak 4.). Ovaj je zahtjev time dodijeljen novosastavljenom Drugom odjelu (pravilo 52. stavak 1.).

5. Vlada Srbije je obaviještena o svom pravu da se umiješa u postupak (članak 36. stavak 1. Konvencije i pravilo 44. stavak 1. (a) Poslovnika Suda), ali nije iskoristila mogućnost da to učini.

ČINJENICE

I. OKOLNOSTI PREDMETA

6. Podnositelj je rođen 1963. godine i živi u Beogradu.

7. Dana 7. srpnja 2008. godine podnositelj zahtjeva je uhićen u Hrvatskoj pod sumnjom da je počinio ratne zločine protiv civilnog stanovništva.

8. Dana 9. srpnja 2008. godine istražni sudac Županijskog suda u Osijeku (dalje u tekstu „Županijski sud“) odredio mu je pritvor temeljem članka 102. stavka 1. točaka 1., 2. i 4. Zakona o kaznenom postupku (opasnost od bijega, opasnost od utjecanja na svjedoče i težina optužbi).

9. Nakon završetka istrage, podnositelj zahtjeva je optužen pred Županijskim sudom za ratne zločine protiv civilnog stanovništva. Zadržan je u pritvoru tijekom postupka. Trajanje pritvora, određenog protiv njega, je nekoliko puta produljeno rješenjima izvanraspravnog vijeća Županijskog suda i Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

10. Dana 15. ožujka 2011. godine Županijski sud je proglašio podnositelja krivim za ratne zločine te je on osuđen na kaznu zatvora u trajanju od pet godina.

11. Podnositelj zahtjeva je podnio žalbu Vrhovnom sudu Republike Hrvatske koji je dana 22. veljače 2012. godine ukinuo prvostupanjsku presudu te vratio predmet Županijskom sudu na ponovno suđenje zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka.

12. Istovremeno, Vrhovni sud Republike Hrvatske produljio je pritvor određen protiv podnositelja temeljem članka 102. stavka 1. točke 1. Zakona o kaznenom postupku (opasnost od bijega) na temelju toga što je živio u Srbiji i imao državljanstvo Srbije, te je prema tome postojala opasnost od bijega ako bi bio na slobodi.

13. Dana 2. travnja 2012. godine Vrhovni sud je produljio najdulje trajanje podnositeljevog pritvora za godinu dana.

14. Dana 18. travnja 2012. godine podnositelj je podnio ustavnu tužbu Ustavnom sudu Republike Hrvatske protiv rješenja od 2. travnja 2012. godine osporavajući zakonitost i osnove za njegovo daljnje zadržavanje u pritvoru.

15. Dana 1. lipnja 2012. godine Županijski sud je, nakon ponovnog suđenja, proglašio podnositelja krivim za ratne zločine protiv civilnog stanovništva te ga osudio na kaznu zatvora u trajanju od pet godina.

16. Istoga dana, Županijski sud je podnositelju produljio pritvor do pravomoćnosti prvostupanske presude.

17. Podnositelj zahtjeva je podnio žalbu Vrhovnom sudu Republike Hrvatske protiv rješenja o produljenju njegovog pritvora, a dana 15. lipnja 2012. godine, on je odbio njegovu žalbu kao neosnovanu.

18. Dana 20. srpnja 2012. godine podnositelj zahtjeva je pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske (vidi prethodne stavke 16.-17.) osporio rješenje Županijskog suda od 1. lipnja 2012. godine o njegovom pritvoru, potvrđeno rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 15. lipnja 2012. godine.

19. Dana 8. siječnja 2013. godine Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je kao neosnovanu podnositeljevu ustavnu tužbu protiv rješenja o

produljenju pritvora do pravomoćnosti prvostupanske presude (vidi prethodne stavke 15.-18.).

20. Dana 14. siječnja 2013. Ustavni sud je podnositeljevu ustavnu tužbu od 18. travnja 2012. (vidi prethodni stavak 14.) odbacio kao nedopuštenu zbog toga što je u međuvremenu, dana 1. lipnja 2012., doneseno novo rješenje o njegovom pritvoru (vidi prethodni stavak 16.). To je rješenje Ustavnog suda uručeno podnositeljevom punomoćniku dana 17. siječnja 2013.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

A. Mjerodavno domaće pravo

1. *Ustav Republike Hrvatske*

21. Mjerodavne odredbe Ustava Republike Hrvatske, „Narodne novine“ br. 56/1990, 135/1997, 8/1998, 113/2000, 124/2000, 28/2001, 41/2001, 55/2001, 76/2010, 85/2010 i 5/2014) glase kako slijedi:

Članak 22.

„Čovjekova je sloboda i osobnost nepovrediva.

Nikomu se ne smije oduzeti ili ograničiti sloboda, osim kada je to određeno zakonom, o čemu odlučuje sud.“

2. *Ustavni zakon o Ustavnom суду*

22. Mjerodavni dijelovi Ustavnog zakona o Ustavnom суду Republike Hrvatske (Narodne novine br. 49/2002) glase kako slijedi:

Članak 62.

„1. Svatko može podnijeti Ustavnom судu ustavnu tužbu ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravne osobe s javnim ovlastima, kojim je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela, povrijedeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda zajamčena Ustavom, odnosno Ustavom zajamčeno pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu (u dalnjem tekstu: ustavno pravo) ...

2. Ako je zbog povrede ustavnih prava dopušten drugi pravni put, ustavna tužba može se podnijeti tek nakon što je taj pravni put iscrpljen.“

Članak 72.

„Ustavni суд će rješenjem odbaciti ustavnu tužbu: ako nije nadležan; ako je ustavna tužba nepravodobna, nepotpuna, nerazumljiva ili nedopuštena. Tužba je nedopuštena: ako nije iscrpljen dopušteni pravni put, odnosno ako podnositelj tužbe u prethodnom postupku nije koristio dopušteno pravno sredstvo, osim iznimke predviđene u članku 62. ovoga Ustavnog zakona, ako je tužbu podnijela osoba koja nije ovlaštena za

njezino podnošenje, te ako je tužbu podnijela pravna osoba koja ne može biti nositelj ustavnih prava.”

3. Zakon o kaznenom postupku

23. Mjerodavni dio Zakona o kaznenom postupku, „Narodne novine” br. 110/1997, 27/1998, 58/1999, 112/1999, 58/2002, 143/2002, 62/2003, 178/2004 i 115/2006 glasi kako slijedi:

Osnove za određivanje pritvora

Članak 102.

„(1) Ako postoji osnovana sumnja da je određena osoba počinila kazneno djelo, pritvor se protiv te osobe može odrediti:

1. ako postoje okolnosti koje upućuju na opasnost da će pobjeći (krije se, ne može se utvrditi njezina istovjetnost i dr.),

2. ako postoji osnovana sumnja da će uništiti, sakriti, izmijeniti ili krivotvoriti dokaze ili tragove važne za kazneni postupak ili da će ometati kazneni postupak utjecajem na svjedoke, sudionike ili prikrivače,

...

4. ako su u pitanju kaznena djela: ubojstva, razbojništva, silovanja, terorizma, otmice, zlouporabe opojnih droga, iznude, zlouporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju, zlouporabe položaja ili ovlasti, udruživanja za počinjenje kaznenog djela ili kojeg drugoga kaznenog djela za koje je propisana kazna zatvora od dvanaest godina ili teža kazna, ako je to neophodno zbog posebno teških okolnosti djela.”

B. Mjerodavna praksa

24. Dana 13. siječnja 2014. godine, u svojoj odluci U-III-5449/2013, Ustavni sud je utvrdio da on treba izmijeniti svoj pristup predmetima u kojima je podnesena ustavna tužba protiv rješenja o pritvoru koje je u međuvremenu zamijenjeno novim rješenjem o pritvoru, prije no što je Ustavni sud donio odluku o ustavnoj tužbi. Smatrao je da, u svjetlu zahtjeva temeljem članka 5. stavka 4. Konvencije, treba ispitati osnovanost takvih prigovora. Mjerodavni dio odluke glasi:

„6. Praksa ESLJP-a u odnosu na Hrvatsku pokazuje da je Ustavni sud dužan preispitati navedena stajališta u svjetlu članka 5. stavka 4. Konvencije.

...

Ustavni sud dužan je, međutim, uskladiti svoju praksu sa zahtjevima članka 5. stavka 4. Konvencije. To u konkretnom slučaju znači da je Ustavni sud dužan meritorno ispitati prigovore podnositelja ustavne tužbe protiv osporenih rješenja o produljenju njegova pritvora, iako su ta rješenja prestala važiti ..., prije okončanja postupka pred Ustavnim sudom. ...”

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 5. STAVKA 4. KONVENCIJE

25. Podnositelj zahtjeva je prigovorio kako nije bio u mogućnosti ostvariti učinkovito sudske preispitivanje određenog mu pritvora od strane Ustavnog suda kako je predviđeno u članku 5. stavku 4. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

„Svatko tko je lišen slobode uhićenjem ili pritvaranjem ima pravo pokrenuti sudske postupak u kojem će se brzo odlučiti o zakonitosti njegova pritvaranja ili o njegovu puštanju na slobodu ako je pritvaranje bilo nezakonito.“

A. Dopusťenost

26. Sud primjećuje da ovaj prigovor nije očito neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. (a) Konvencije. Primjećuje i da nije nedopusťen ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglašiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. *Tvrđnje stranaka*

27. Podnositelj je tvrdio da nije bilo opravdanja za odbijanje Ustavnog suda da meritorno preispita njegovu ustavnu tužbu od 18. travnja 2012. godine, jer je on pravilno iskoristio to pravno sredstvo kako je predviđeno u mjerodavnom domaćem pravu. Time je dopustio Ustavnom суду da se bavi suštinom njegovih prigovora o navodnoj nezakonitosti i nerazumnosti njegovog dalnjeg pritvora. Nadalje, podnositelj zahtjeva je istaknuo da je praksa Ustavnog suda Republike Hrvatske prema kojoj se ustavne tužbe odbacuju kao nedopuštene samo zbog toga što je u međuvremenu doneseno novo rješenje o pritvoru protivna dobro utvrđenoj praksi Suda o zahtjevima za učinkovitim sudskim preispitivanjem na temelju članka 5. stavka 4. Konvencije.

28. Vlada posebice tvrdi da je domaći pravni sustav osigurao podnositelju učinkovit postupak za osporavanje osnova i trajanja njegovog pritvora pred Ustavnim sudom. Istaknula je da su postupovni zahtjevi za odlučivanje Ustavnog suda o osnovanosti ustavne tužbe ovisili o dva uvjeta: da je podnositelj zahtjeva u pritvoru; i da je osporavana odluka kojom mu se određuje pritvor na snazi u trenutku kada Ustavni sud odlučuje. Takva je praksa imala pravno i postupovno opravdanje u tome što je Ustavni sud želio održati svoje ovlasti preispitivanja praktičnim i učinkovitim ograničavajući svoje ispitivanje na rješenja o pritvoru koja su na snazi. Budući da je podnositelj zahtjeva podnio (18. travnja 2012.) ustavnu tužbu protiv rješenja o pritvoru od 2. travnja 2012. godine (vidi prethodne stavke

13. i 14.), i budući da je u međuvremenu doneseno novo rješenje o pritvoru protiv njega (1. lipnja 2012. godine, vidi prethodni stavak 16.), Ustavni sud je rješenjem odbacio njegovu tužbu bez ispitivanja njezine osnovanosti. Međutim, Ustavni sud je ispitao osnovanost ustavne tužbe podnositelja zahtjeva od 20. srpnja 2012. godine (vidi prethodne stavke 16.-19.).

2. *Ocjena Suda*

(a) Opća načela

29. Sud ponavlja kako je svrha članka 5. stavka 4. osigurati osobama koje su uhićene i lišene slobode pravo na sudske nadzore zakonitosti njene kojoj su time podvrgnute (vidi, među brojnim drugim izvorima prava, predmete, *Ismoilov i drugi protiv Rusije*, br. 2947/06, stavak 145., 24. travnja 2008., i *Petkov i Profirov protiv Bugarske*, br. 50027/08 i 50781/09, stavak 66., 24. lipnja 2014.). Pravno sredstvo mora biti dostupno za vrijeme dok je osoba u pritvoru, kako bi joj se omogućilo ostvarivanje brzog sudskega preispitivanja zakonitosti lišavanja slobode, koje može dovesti, kad je to odgovarajuće, do njegovog ili njezinog puštanja na slobodu. Postojanje pravnog sredstva koje zahtijeva članak 5., stavak 4. mora biti dovoljno sigurno, ne samo u teoriji nego i u praksi, bez čega ono neće imati dostupnost i učinkovitost koja se zahtijeva za potrebe te odredbe (vidi predmete *Vachev protiv Bugarske*, no. 42987/98, stavak 71., ESLJP 2004-VIII, i *Margaretić protiv Hrvatske*, br. 16115/13, stavak 113., 5. lipnja 2014.).

30. Dostupnost nekog pravnog sredstva podrazumijeva, *inter alia*, da okolnosti koje su vlasti dobrovoljno stvorile moraju biti takve da podnositeljima pruže stvarnu mogućnost korištenja toga pravnog sredstva (vidi, na primjer, predmete *Čonka protiv Belgije*, br. 51564/99, stavci 46. i 55., ESLJP 2002-I, i *Stephens protiv Malte* (br. 2), br. 33740/06, stavak 83., 21. travnja 2009.).

31. Nadalje, članak 5. stavak 4. u sebi sadrži, kao i članak 6. stavak 1., pravo na pristup суду, koje može biti podložno samo razumnim ograničenjima koja ne narušavaju samu njegovu bit (vidi predmete *Shishkov protiv Bugarske*, br. 38822/97, stavci 82.-90., ESLJP 2003-I, i *Bochev protiv Bugarske*, br. 73481/01, stavak 70., 13. studenoga 2008.). Iako članak 5. stavak 4. ne obvezuje države ugovornice da uspostave drugu razinu nadležnosti za preispitivanje zahtjeva za puštanje iz pritvora, ipak zahtijeva da država koja uspostavi takav sustav mora, u načelu, osobama protiv kojih je određen pritvor dati ista jamstva u žalbenom postupku kao i u prvom stupnju (vidi predmet *Peša protiv Hrvatske*, br. 40523/08, stavak 126., 8. travnja 2010.).

(b) Primjena tih načela na ovaj predmet

32. Sud bilježi kako je podnositeljeva ustavna tužba (od 18. travnja 2012.) protiv rješenja (od 2. travnja 2012.) kojim mu je produljen pritvor (vidi prethodne stavke 13.-14.) odbačena rješenjem Ustavnog suda od dana 14. siječnja 2013. godine zbog toga što je dana 1. lipnja 2012. godine bilo doneseno novo rješenje kojim mu je bio produljen pritvor (vidi prethodni stavak 20.).

33. Sud je već u drugim hrvatskim predmetima ispitivao praksu Ustavnog suda kojom rješenjima odbacuje svaku ustavnu tužbu samo zbog toga što je doneseno novo rješenje o produljenju pritvora prije nego što je on donio svoju odluku. U tom je pogledu Sud utvrdio povredu članka 5. stavka 4. Konvencije zbog toga što je propust Ustavnog suda da odlučuje o osnovanosti ustavnih tužbi podnositelja onemogućio osiguravanje pravilnog i smislenog rada sustava za preispitivanje pritvora, kako je propisano domaćim zakonodavstvom (vidi naprijed citirani predmet *Peša*, stavak 126.; *Hadji protiv Hrvatske*, br. 42998/08, stavak 47., 1. srpnja 2010.; *Bernobić protiv Hrvatske*, br. 57180/09, stavak 93., 21. lipnja 2011.; *Krnjak protiv Hrvatske*, br. 11228/10, stavak 54., 28. lipnja 2011.; *Šebalj protiv Hrvatske*, br. 4429/09, stavak 223., 28. lipnja 2011.; *Getoš-Magdić protiv Hrvatske*, br. 56305/08, stavak 106., 2. prosinca 2010.; *Trifković protiv Hrvatske*, br. 36653/09, stavci 139.-140., 6. studenoga 2012.; i naprijed citirani predmet *Margaretić*, stavci 119.-21.).

34. Iako Sud primjećuje pozitivne promjene u pristupu Ustavnog suda uvedene u siječnju 2014. godine, kojima se uklanjanju svi takvi nedostaci učinkovitosti postupka preispitivanja pred njim (vidi prethodni stavak 24.), primjećuje da je s podnositeljevim predmetom postupano prema starom pristupu, za koji je utvrđeno da je suprotan zahtjevima članka 5. stavka 4. Konvencije. Sud stoga ne vidi nikakav razlog za odstupanje od svojih utvrđenja u prethodno citiranim predmetima (vidi prethodni stavak 33.).

35. Stoga je došlo do povrede članka 5. stavka 4. Konvencije.

II. OSTALE NAVODNE POVREDE KONVENCIJE

36. Podnositelj se pozvao na članak 6. stavke 1. i 2. Konvencije, ponavljajući svoje pritužbe u vezi s odlukom Ustavnog suda i bez iznošenja ikakvih dodatnih relevantnih tvrdnjki.

37. U svjetlu cjelokupnog materijala kojim raspolaže, te u mjeri u kojoj su pitanja koja su predmet prigovora u njegovoj nadležnosti, Sud smatra da taj dio zahtjeva ne upućuje na postojanje bilo kakve povrede Konvencije. Slijedi da je nedopušten prema članku 35. stavku 3. kao očigledno neosnovan i da ga treba odbaciti temeljem članka 35. stavka 4. Konvencije..

III. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

38. Člankom 41. Konvencije propisano je:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo dotične visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravičnu naknadu povrijeđenoj stranci.”

A. Šteta

39. Podnositelj zahtjeva potražuje 30.000 eura (EUR) na ime nematerijalne štete.

40. Vlada smatra da je podnositeljev tužbeni zahtjev pretjeran, neosnovan i nepotkrijepljen.

41. Uzimajući u obzir sve okolnosti ovoga predmeta, Sud prihvata da je podnositelj pretrpio nematerijalnu štetu koja ne može biti nadoknadena samo utvrđenjem povrede. Odlučujući na pravičnoj osnovi, Sud podnositelju dosuđuje iznos od 1.000 EUR na ime nematerijalne štete, uz sav porez koji bi mu mogao biti zaračunat.

B. Troškovi i izdaci

42. Podnositelj zahtjeva također potražuje 2.500 EUR na ime troškova i izdataka nastalih pred domaćim sudovima i ovim Sudom.

43. Vlada smatra da ovaj tužbeni zahtjev pretjeran i nepotkrijepljen.

44. Prema sudskej praksi Suda podnositelj ima pravo na naknadu svojih troškova i izdataka ukoliko je dokazano da su stvarno i nužno nastali i bili razumno glede iznosa. U ovome predmetu, uzimajući u obzir dokumente koje ima u posjedu i prethodno navedene kriterije, Sud smatra razumnim u cijelosti dodijeliti iznos koji podnositelj potražuje, uvećan za sve poreze koji bi mu mogli biti zaračunati.

C. Zatezne kamate

45. Sud smatra primjerenim da se stopa zatezne kamate temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *Proglasa* prigovor podnositelja zahtjeva o nedostatku postupka učinkovitog sudskeg preispitivanja pritvora određenog protiv njega pred

Ustavnim sudom Republike Hrvatske na temelju članka 5. stavka 4. Konvencije dopuštenim, a ostatak zahtjeva nedopuštenim;

2. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 5. stavka 4. Konvencije;
3. *Presuđuje*
  - (a) da tužena država treba isplatiti podnositelju, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačna u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, sljedeće iznose koje je potrebno preračunati u hrvatske kune prema tečaju važećem na dan isplate:
    - (i) 1.000 EUR (tisuću eura), na ime nematerijalne štete, uvećanih za sve poreze koji bi se podnositelju zahtjeva mogli zaračunati;
    - (ii) 2.500 EUR (dvije tisuće petsto eura), uvećanih za sve poreze koje bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva, na ime troškova i izdataka;
  - (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja na prethodno spomenute iznose plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;
4. *Odbija* preostali dio tužbenog zahtjeva podnositelja zahtjeva za pravičnom naknadom.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 13. listopada 2015. godine u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Stanley Naismith
Tajnik

İşil Karakaş
Predsjednica